

Jegyzőkönyve

a bihari ref. egyházmegye 1876. október 30. és 31. napjain Nagyváradon tartott

K Ö Z G Y Ü L É S É N E K.

Pap Károly esperest, és Ercsey Zsigmond segédgondnok kettős elnöklete alatt jelen voltak: Szokolay József, Gaal Imre, Ember Pál, Tóth József, egyházi, — Tar Imre, Ritoók Zsigmond, Ercsey Géza, Millye Gyula, világi tanácsbírák. — Oláh József, Benedek László, Szücs Lajos, Kiss Elek jegyzők. Szabó Károly házi, Szikszay József lelkészgyámoldai pénztárnokok.

Képviselők:

Ártándról: Szabó Károly, Cs. Nagy József.

Csatárból: Tóth Sándor, Zádori István.

Fugyiból: Falusi Károly, Székely Ferencz.

HK.-Ujlakról: Petri József.

HK. Száldobágyról: Sebeni Sándor, Egyedi József

Kis-Szántóról: Kocsis József, Bereczki János.

M.-Keresztesről: Kádár István.

N.-Váradról: Dr. Miskolczy Mihály, Deczky Dániel.

Nyüvedről: Ur Ferencz, Felföldi Zsigmond.

Püspökiből: Borsi Lajos, Szabó Lajos

A tanítói kar képviselői: Juhász Lajos, Szabó Gyula.

Lelkészek: Nagy István, Biró János, Kocsis József, Józsa Gábor, Hegedüs Ferencz, Csillag Lajos, Bokros Benedek, Bugyi Sándor, Könyves János, Kiss Béni, Makai Károly, Szemes László, Séra Ferencz, Bujdosó Lajos. — Segédlelkészek: Kun Béla, Nagy Sándor, Szabó Menyhért, Bedő Károly. — Falusi Károly időközi.

Tanítók: Daróczy József, Szabó Lajos. — Juhász Lajos, Dankó Sándor énekvezérek, — és más hallgatók.

Esperest buzgó ima után, az egybegyűlt tagokat melegen üdvözlí, a főbb tárgyakat elősorolja s a gyűlést megnyitottnak nyilvánítja.

44. szám. Dobozy Menyhért, világi tanácsbíró írásilag jelenti, hogy hivatalos, halaszthatatlan teendői miatt jelen gyűlésünkben részt nem vehet.

Tudomásul vétetik.

45. szám. Esperest betérjeszti, hogy a néhai Szabó Zsigmond tanácsbíró halála által ürességbe jött tanácsbírói szék betöltésére a közgyűlés utólagos jóváhagyása reményében, a szavasást elrendelte.

Jóváhagyó tudomásul vétetik.

46. szám. Olvasatott az állandó szavazatbontó küldöttségnek Nagyváradon 1876. júl. 25-én felvett jegyzőkönyve, mely szerint az egyházi tanácsbírószágra és világi jegyzőségre beérkezett szavazatok felbontatván, következő eredmény tűnt ki: Tanácsbírószágra beérkezett összesen 41 szavazatból nyert: Tóth József, bihari lelkész 24, Kiss Beniamin 6, Könyves János 5, Biró János 3, Kocsis József 2, Séra Ferencz 1 szavazatot. — E szerint Tóth József megválasztott tanácsbírónak kijelentetett. — Világi jegyzőségre bejött 43 szavazat, melyből nyert: Kiss Elek szolgabíró 27, Szunyogh Szabolcs 13, Csapó Kálmán 1, Ercsey Dezső 1, Papszász Károly 1 szavazatot — tehát, mint általános többséget nyert Kiss Elek, megválasztott világi jegyzőül kijelentetett.

Tóth József, bihari lelkésznek, tanácsbíróvá, — Kiss Elek szolgabírónak, jegyzővé lett megválasztását örömmel erősíti meg közgyűlésünk, kik is az esküt készséggel letévén, széküket örömmenyilvánítások közt elfoglalják. A tanácsbíróra nem szavazott Darvas és M. Telegd a szabályszerű 1 frt bírság megfizetésében elmarasztaltatnak.

47. szám. Olvastattott Ember Károlynak a tanácsbírói tisztéről lemondását tartalmazó levele, melyben hajlott kora s gyengülő erejének tudatában, 27 évig viselt tanácsbírói hivatala tovább folytatásától magát felmentetni kéri, — áldást kérve az egyházmegye egyetemére, — őszinte köszönetét fejezve ki az ötlet megtisztelt bízalomért s az igas hit melletti hűségére kérvén lelkész társait.

Ember Károly furtai lelkésznek, 27 évig viselt tanácsbírói tisztéről való lemondását az egyházmegye kéntelen sajnálattal elfogadni s itt ismételve kifejezve a jegyzőkönyveinkben többször nyilvánított elismerését hű és buzgó szolgálata iránt: esperestet utasítja a választás elrendelésére.

48. szám. Olvastattott Pap Károly esperestnek a f. é. canonica visitatóról szóló következő jelentése.

685.

1876.

Esperesti jelentés

a f. évi június 15—26-ig teljesített canonica vizitáció után.

Vizitáltak: a hegyközi körben Szokolay József és Benedek László; a körösvölgyi körben Ember Pál és Oláh József; a sárréti körben esperest és Szabó Károly. — A vizitáció eredményét van szerencséje alólírtak a következőkben előterjeszteni.

I. Jelenrajzi adatok.

1. Anyae gyház van 42. Réven lelkész nem lévén. Rendes lelkész, — két lelkész meghalván — 40. Időközi 2. Segéd 4. Vallástanárr 2. Felekezeti tanító 59, 1 hely üres lévén. Lelkésztanító 4.
2. Lélekszám: Finemű 16,932. Nőnemű 17,168. Összesen 41,521. A mult évinél több 181-el. A lélekszám összege azért több a nemek szerinti összegnél, mert Nagyváradról és filiáiból nemek szerinti kimutatás hiányzik.
3. Születtek száma: Fi 993, nő 936. Összesen 1929. (A mult évben 1587) Törvényes fi 884, nő 829, együtt 1713. Törvénytelen fi 93, nő 84, együtt 177 Halva fi 16, nő 23, együtt 39.
- A születtek száma a népesség számának 4.64%.
- A törvénytelen születettek, a születettek összes számának 9.17 %, Nagyváradra esik a törvtn születettek 42.93 %.
- A halva születettek a születettek 2.02 %
4. Halottak, fi 1119, nő 966, együtt 2086. (Mult évben 2505.)
- A meghaltak összes száma a népesség 5.02 %. Halál általi apadás a születettek számához képest 157.
5. Esketettek száma 542 pár. Tiszta 500. Vegyes 42.
- A házassultak a népességnek 1.30 %.
6. Áttért fi 5, nő 5, együtt 10. Kitért fi 1, nő 1, együtt 2.
7. Iskolakötelesek 6—12 évig. Fi 2034, nő 1952, együtt 3986 E nemű adat Nagyváradról hiányzik.
- Iskolába járók, fi 1724, nő 1566, együtt 3290.
- Iskolát a tanköteles évek előtt elhagytak, fi 106, nő 128, együtt 234
- Iskolázatlanok, fi 204, nő 258, együtt 462.
- Az iskolaköteles gyermekek száma a népesség számának 9.60 %, mely arány ha az iskolakötelesek Nagyváradról nem hiányzanának, kedvezőbb volna.
- Az iskolába járók, iskolát hagytak és iskolázatlanok százaléka, Nagyvárad miatt nem lett kiszámítható.
- Iskolakötelesek 13—15 évig: Fi 721, nő 735, együtt 1474. Ez adat is Nagyváradról egészen hiányzik
8. Konfirmáltak: Fi 262, nő 299, együtt 561.
- Jegyzés. Most már a lelkésztársak a rovatokat elég szabályszerűen töltötték be. Hanem annyival sajnálatosabb, hogy Nagyváradról az adatok felett hiányosak. Az iskolába járó fiuk számát én pótoltam ki a nagyvárad iskolai értesítők után; de a leányoké hiányos, miután a felekezeti és magán leányiskolák értesítőket nem bocsátanak ki, — hanem csak a községi iskolák.

II. Építkezések; gyarapodások.

Ártádon, a leomláshoz közelítő sugár toronytető leszedetett s alacsony tető épült 382 frt 61 kr költséggel.

Bojton, a lelkészlak udvarán, új istálló építés alatt.

Darvason, a templom kijavított 300 frt, a lelkészlak 450 frt költséggel.

H. K. Ujlakon, a lelkészlak ujtása és iskola-terem építése került 2232 frt 58 krba. A lelkészlakon léczes és deszkakerítés 13 frt 30 kr. Az iskola udvaron kerekess kut és ól kijavítás 15 frt.

Kis Marján, az iskola-épületek naddal (!) újból fedettek. A templom vaspléh fedélzete most festetik újból.

M. Telkiben, az épülő lelkészlakra ajándékoztak: Sorbán János az összes kömüves és ács munkák kifizetését magára vállalta, mi tesz összesen 470 frtot. Özv. Zathnreczky Gedeonné urnó egy mészkemencéhez való kő és faanyagot, s az épülethez szükséges tölgylákat, Lukács György 40 frtot. Lukács Ferenc 6000 szintéglát Több egyesek 240 frtot.

Nagykerékiben, a lelkészlak egy szárnyának építése került 1476 frtba.

Pósálakán, az iskola udvaron kamara és istálló épült.

Zsákán, díszes és törvényszerű új fiu-iskola épült, — a költség még nincsen tudva.

III. Kegyes adományok.

Bojton, az egyház a leánytanító fizetését 6 hold földdel javította. Öreg Pető Gáspár presbiter, a templomot csinos léczkerítéssel körül kerítette 150 frt költséggel Borson, hagyományok nevek nélkül 26 frt.

Cyáribán, a Zádori István és neje által 600 frton készített orgona ünnepélyesen átadott a közhasználatra Áldozó Csötörtökön. — Kegyes hagyományok nevek nélkül 120 frt.

Furtán, kegyes hagyományok nevek nélkül 51 frt.

H. K. Kovácsiban, néhai Gulácsi Ida 20 frt.

H. K. Pályiban, néhai Lingsch Imre 10 frt, G. Szabó Mihályné Szőlősi Sára 20 frt, özv. Bornemisza Sándorné, Dul Erzsébet 5 frt, több egyesek 23 frt.

H. K. Száldobágyon, nevek nélkül 10 frt.

H. K. Ujlakon. Már József 25 frt, Hatházi Sándor 10 frt, Forró József 5 frt, Péter József 3 frt, Fábi Mihály 2 frt 20 kr. Bugyi Sándor, Pap István 1—1 frt.

M. Keresztesen, nevek nélkül 99 frt.

Örönden, néh. Szilágyi Szabó Ferenc 20 frt, néh. Batári János 20 frt.

P. Tamásiban, nevek nélkül 53 frt.

P. Toldon, Puskár Dávidné vett az ur asztalára egy terítőt. — Puskár Zsigmondné urnó, a szőszeket feldiszipette.

Püspökiben, Eröss Gábor és neje 32 frt, özv. Szűcs Józsefné 100 frt, Kigyósi István 40 frt, Kis Józsefné, Szőke Susánna 40 frt, F. Nagy Imre 10 frt.

Sierben, név nélkül 5 frt.

Salárdon, ör. Lakatos István 20 frt, Veres István 15 frt, ör. Kocsis András 10 frt.

IV. Az egyházak köréből.

Az egyházak általában békeességben vannak, ismét Csökmő kivételével, hol az újra megválasztott lelkész ellen az elégtelenség előjárók pártja ismét panaszt adott be, s hol az egyház ügyei e sajnálandó viszálykodás miatt nagy mértékben szenvednek.

Az anyagi állapot nagy mérvű hanyatlását mutatja az, hogy a beszolgáltatandó pénzeknek majd nem fele hátralékban maradt. Legpontosabban fizetett be a szegény körösvölgyi kör, — legrosszabbul a gazdag sárréti kör. — A hiányos pénzbeszolgáltatás szerfelett terhes a felelősség alatt álló esperesti hivatalra nézve, mely a pénztárakkal nem jöhet tisztára. — A mult évről is még hátralékban van: Bihar.

Sz. Jánoson, a Lónyai-féle 1000 frt alapítvány, mely 1873 ban, engedély mellett a templom és paplak fedeleinek kijavítására használtatott fel, helyre van téve s betéve a nagyvárad takarékpénztári 1667 sz. könyvön.

Váncsodon, a néh. Csapó Lajosné urnó által hagyományozott s egyházmegyei felügyelet alatt álló épületet megtekintettük s azt jó gondviselés alatt állónak találtuk, csupán az utcára néző kerítés és kapu igényelnek még javítást

Réven és M. Kakucson, munkába van véve a határ-szabályozás s alólírtak,

az általa tett lépések után, reményesége van, hogy az egyházak és belhivatalnokok földadományozásban fognak részeseülni.

Takarék magtárak állása: 26 egyházban összesen 2223 $\frac{1}{2}$ köből gabona és 5 egyházban a tak. magtárból nyert alap, 1601 frt 15 kr, ebből Örvenden 925 frt 52 kr., mi a gondos kezelésnek eredménye.

V. Egyházmegyei felügyelet alatt álló alapítványok.

Lásd az 1874. októberi és 1875. novemberi jegyzőkönyveket.

VI. Tanügy.

A vizitáció általában kielégítő népességi iskolákat talált s e tekintetben nem volt oly nagy panasz, mint a múlt évben. A tanítás eredménye is, általában véve, kielégítő. — Feltűnően kevés népességi iskolák voltak: a *bihari* nagyobb fiúiskola — 28 közül jelen volt 7 — *bojti* leány, — *csatári* fi. és leány, — *darvasi*, — *h. k. szállobágyi*, — *h. k. ujlaki* és *m. telegrdi* vegyes iskolák.

Külföldi tanítókul nevezetnek meg: 1. *Kalás György* sz. jánosfi, 2. *Elek Károly* borsi fi, 3. *Engi Ferencz* ártándi fi, — az anya nyelvtanban legkitűnőbb, 4. *Saja Sándor*, siteri fi, 5. *Szűcs Endre* csökmői leány tanítók.

Dicséreteskül: 1. *Tódor Gyula* szalárdi fi, ki tavasz óta a leány iskolát is tanította, s kinél az ütenyszerű énekítés különösen kiemeltek, 2. *Mezei Imre* bihari kis fi, 3. *Nagy Sándor* k. marjai kis fi, 4. *Nyikos Sándor* csökmői fi, 5. *Nagy István*, m. keresztési leány, 6. *Nagy Imre* u. o. kis fi, 7. *Harsányi József* bojtí fi, 8. *Szabó Lajos* püspökii nagyobb, 9. *Fekete Imre* kis fi, 10. *Fekete Sámuel* u. o. leány, 11. *Szárki Béla* pelbárhidi vegyes iskola tanítók. — Továbbá *Debreczeni Gyula* és *Zsigmond Ferencz* vallástanárok. *Szathmári László* lessi és *Váradi Benedek* n.-tótfalui lelkésztanítók. Végre *Gáspár Sándor* f. hodosi községi tanító.

Ellenben teljességgel ki nem elégítők: 1. *Csató Péter* n. keresztési leány, 2. *Balog Lajos* h. k. kovácsi vegyes, 3. *Lévai János* m. telegrdi vegyes- és 4. *Kónya Károly* k. jenői vegyes iskola-tanítók.

A tantárgyak közül leginkább hiányzott — kevés kivétellel — a törtek, különösen a tízedes törtek tanítása, mely utóbbinak ösmerete a métermértékekkel számításnál nélkülözhetetlen. Továbbá néhány helyen: a beszéd- és ért. gyak., anyanyelv-tan, — mely kevés kivétellel nagyon kezdetleges — itt ott, természetrajz, természet-tan és földrajz. Az előismerést érdemel, hogy olvasni az 1-ső osztályban majdnem általánosan tudnak, — sajnos kivételt képezvén itt a borsi leány-iskola. Csökmőn a gyermekeknek nemcsak az olvasó könyv, de a zsoltár is hiányzott; úgy hogy való-ságos csoda, hogy a tanítók megtudják őket olvasni tanítani, pedig jól olvasnak. Nem hagyható helybe, hogy a Sárretnen, olvasó könyv gyanánt általában a zsoltár használtatik.

Azon tanítók ellenében, kik a névsor után a megkívánt adatokat össze nem állították: dicsérettel emelik ki *Fodor Gyulát* és *Engi Ferenczet*, kik még részlete-sebb kimutatást jegyeztek fel; megtoldva e rovatokkal: Jelenlévők, távollévők, meghaltak, betegek, eltávoztak s vallásszerintiek száma.

A torna és kertészet pótban folyamban, tanítóink közül csupán *Csoka György* f. vásárhelyi tanító vett részt.

Ide ígatom azon tanítók neveit, kik a védkötelesek közzé vannak sorozva:

1. *Szöke Sándor* darvasi 37-ik gyalogsorezred.
2. *Szöke Vincze* csökmői „
3. *Nagy Imre* m. keresztési „
4. *Szegő Kálmán* zsákai „
5. *Szél István* p.-toldi 39-ik „
6. *Kónya Károly* k. jenői „
7. *Szűcs Endre* csökmői 46-ik honvédszázalaj.
8. *Szegő Lajos* furtai „
9. *Fekete Imre* püspökii 70-ik „

Az országos tanítói nyug- és gyámdíj intézetbe tagokul felvételtek:

- 1) *Ecsedi Antal* 51 éves. — 2) *Halász Béni* 50 éves. — 3) *Szabó Pál* 50 éves. — 4) *Nagy János* 47 éves. — 5) *Kalás György* 46 éves. — 6) *Szabó Lajos* 43 éves. — 7) *Bokros István* 42 éves. — 8) *Szabó Gyula* 40 éves. — 9) *Huszár Mihály* 43 éves. — 10) *Szűcs Sándor* 38 éves. — 11) *Seres János* 36 éves. — 12) *Nagy Sándor* 35 éves. — 13) *Elek Károly* 34 éves. — 14) *Nagy István* 34 éves. — 15) *Engi Károly* 33 éves. — 16) *Fekete Imre* 29 éves. — 17) *Varga Pál* 28 éves. — 18) *Fodor Gyula* 27 éves. — 19) *Mezei Imre* 26 éves. — 20) *Nemes Balázs* 27 éves. — 21) *Nemes Pál* 42 éves. — 22) *Szegő Kálmán* 26 éves.

Az iskolai pénztárnak összes bevétele volt: 1374 frt 61 kr.
A f. é. szept. 5, 6, 7-kén tartott tanítóképeségi vizsgán — melyen jelen voltam — oklevelet nyertek: *Engi Ferencz* jeles és *Mezei Imre* elegendő osztályzattal.
Teljes tisztelettel
Püspökiben, 1876. okt. 28.

Pap Károly,
esperest.

A becses adatokat tartalmazó s szokott gonddal készített jelentés — méltó előismerés kifejezése mellett — egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vezet-tetni rendeltetik; s egyszersmind esperest indítványai elfogadtatván, végzésileg kimondatik:

1. Hogy a nagyváradi egyháztanács tegyen kellő intézkedést, hogy a lélekszám, — az iskolakötelesek és iskolások, úgy a konfirmáltak száma, nemek szerint, ezután pontosan betérjeszthessenek.

2. Bojtí presbíter öreg Pethő Gáspárnak a templom környékének 150 frt költséggel, léczkerítéssel feldíszítéséért az egyházmegye köszönetét s elősme-rését fejezi ki

3. Csató Péter, Balog Lajos, Lévai János és Kónya Károly tanítókat, — sikertelen tanításaikért első ízben meginti.

49. szám. Olvasatott esperestnek a folyó évi márczius 27 ke óta a be-hivatalnoki karban történt változásokról szóló következő jelentése:

I. A lelkészi karban.

Réven, Derekas János megszűnt lelkésztanító lenni s azóta Réven lelkész nincsen, hanem mint filia, M. Kakucsához kapcsolattott.

N.-Szántón, Szabó Zsigmond lelkész és tanácsbíró meghalt május 21-kén s eltemetett 24 kén. — Helyére választottott jul. 23-án Józsa Gábor fugyíi lelkész.

J.-Hodoson, Felvinczi István lelkész meghalt jun. 6-án, temetett 8-án. — Helyére választottott jul. 30-án Bugyi Sándor h. k.-ujlaki lelkész.

H.-K. Ujlakon, lelkészszé választottott okt. 1-én Bugyi Mihály n.-károlyi s. lelkész és tanár

Pósalakán, Szabó József lelkész hirtelen halállal kimúlt szept. 1-én. temette-tett 4-én. — A szomszéd lelkészek és tanítók elvállalták az özvegy javára az egy-házi év végeig teljesíteni a lelkészi szolgálatokat. — Helyére választottott okt. 22-én Bujdosó Lajos nyüvedí lelkész

Fugyiban, a lelkésztanítói állomást időközé minőségben elfogadta, s elfoglalta okt. 21-én, Falusi Károly kápláni vizsgát tett atyafi s volt szalacsi s. lelkész.

II. A tanítói karban.

Szalárdon, Pálfi Miklós leánytanító Margitára hivatván meg, helyére meg-hivatott Harsányi József bojtí tanító.

F. Vásárhelyen, tanítónak lett Csoka György, 1-ső évet végzett képezdész.

Pelbárhidon, Kalas Sámuel Vajdára hivatván meg, tanítónak lett Szárki Béla, volt csatári ideigl. tanító.

Elesden, Lipcei Ignác Diószegre távozván, helyére lépett Nagy Lajos, 1-ső éves képezdész.

Örvenden, a Kállay Lajos halálával megüresült tanítói állomást elfoglalta, Gulyás Bálint, 1-ső éves képezdész s volt peterszegi segédtanító.

Bojtira meghivatott tanítóul Szegő Kálmán, zsákai leánytanító.

Zsákára, Eröss Mihály, n.-bajomi kis tanító.

Kis-Jenőn, Kónya Károly.

Kis-Marján, Farkas János, leánytanító — lemondottak; az utóbbi helyére meghivatott ideiglenesül, tavaszig, Kónya Károly.

A kebel fájó érzetével veszi tudomásul az egyházmegye az elhunyt lel-készek halálát, — kik között Szabó Zsigmond, mint jegyző és tanácsbíró, szerény jövedelmet nyújtó egyházabani szolgálata mellett is, egész odaadással és hű szor-galommal szentelte magát közügyeinknek, — s midőn nyugvó poraikra áldást kér, emlékeztetőket, mint az ur szőlőjében buzgó munkásokét, e szerény lapokon megörökíteni kötelességének ösmeri.

A fugyíi, V-ik osztályu lelkésztanítói állomás ideiglenes betöltése jóvá-hagyatik.

A tanítói változások, miután a rendben talált bizonyítványok alapján esperest által megerősítették, jóváhagyó tudomásul vétetnek; — s Harsányi József, mint rendes tanító után, változási díj 2—2 frt, a többiek, mint ideig-lenések után 1—1 frt állapítottak meg.

50. szám. Olvastatt a Fugyiban f. é. május 21 kén véghezment lelkész-választásról felvett jegyzőkönyv, mely szerint egyhangulag Hegedűs Ferencz, kis-jenői lelkész választott meg, mely választást ő legott el nem fogadni nyilatkozott; — majd az uolag ugyanott elrendelt s f. é. június 25-kén eszközölt lelkészválasztás jegyzőkönyve, mely szerint ottani időközi lelkész Józsa Gábor választott meg rendes lelkészül.

Józsa Gábor nem nyilatkozván a megválasztás elfogadásáról, a választás eredménye tudomásul vétetik.

51. szám. Olvastatt a f. t. egyházkerület 105/1876 számú végzésével megsemmisített csökmői lelkészválasztás tárgyában elrendelt újabb választás megtartása végett kiküldött bizottság jelentése s ezzel összefüggőleg, csökmői több lakosoknak a választás, illetőleg a megválasztott lelkész megerősítése ellenében beadott panaszkérvényük érdemében megtartott vizsgálat és e tekintetben adott küldöttségi vélemény.

Tekintettel arra, hogy a f. t. egyházkerületi közgyűlés fenthivatolt számú végzésével elrendelt lelkészválasztás, a választási szabályok szigorú megtartása mellett foganatosított s e tekintetben kifogás a panaszalkodók részéről sem emeltetett; — s tekintettel arra, hogy az újabb törvényesen elválasztott lelkész Papp Károly megválaszthatósága ellen emelt vádpontok, úgy az állítólagos korteskedés, mint a hamis okmány készítése tekintetében, a küldöttség, s később esperest Papp Károly által megtartott vizsgálat során, nem csak be nem bizonyítottak, de azok, — a mennyiben egy tanu által sem igazolhatott azon előadás valósága, hogy a megválasztott lelkész maga részére adó-leengedés mellett szerzett volna szavazatokat — egyenesen alaptalanoknak találtattak: a megvizsgált ügy ily állásában, a törvényes formák megtartása mellett csökmői lelkésszé újabb megválasztott Papp Károly ezen állásában megerősített s panaszalkodók kérelmükkel elutasítottak.

Miről Papp Károly csökmői lelkész, úgy a panaszalkodók részéről elől megnevezett Mezei Mihály, végzésileg értesítettnek; fenhagyatván, hogy esperest-hoz a fellebbezési nyilatkozat írásban, a végzés közöltetésétől számított 8 nap alatt bejelentethessék.

52. szám. A küldöttség betérésztvén a N.-Szántón f. é. július 23-kán megejtett lelkész választás jegyzőkönyvét s abban, fugyii lelkész Józsa Gábornak egyhangulag lett megválasztatás.

A választás eredménye tudomásul vétetik s megerősített; s egyház és lelkész, az új rendes lelkész kibocsátása utáni díjat, 4—4 frtot a közpénztárba befizetni utasítottak.

53. szám. Tárgyalatt a n.-szántói egyház előjáróinak kérvénye, melyben kérelmezik, hogy a betérésztett, 220 frt 50 kban felszámított folyó évi lelkési fizetésből, 56 frtnyi rész adathassék az elhalt lelkész helyett lelkési szolgálatokat teljesített tanítónak, a fizetés többi része pedig illesse az elválasztott új lelkész.

A n.-szántói egyház kérelmétől eltérőleg, az egyházmegye a lelkési fizetés felét itéli a szolgálatokat teljesített tanítónak, a felfizetés másik felét pedig az elhalt lelkész még nem teljes kora tanuló fiának; — a fentmaradó felfizetést pedig az elválasztott s már működő lelkész javadalmául jelöli ki.

54. szám. Kapcsolatosan ezen ügygel, bejelentett Kun László, m.-pályi lelkésznek, néh. Szabó Zs. vejének, az örökösök nevében betérésztett azon kérelme, hogy az elhunyt lelkész kintlévő hátralékos követeléseit hajtassanak be.

Kérvényező Kun Lászlót utasítja az egyházmegye, hogy a n.-szántói egyház előjáróival egyetértőleg mutassa ki az elhunyt lelkészről illetett követelések részleteit és azok teljes összegét, hogy azok kifogástalanul megállapíttatván, bevétessenek.

55. szám. A j.-hodosi lelkész választás vezetésére megbízott küldöttség betérésztja a f. évi júl. 30-kán megejtett választás jegyzőkönyvét, mely szerint 32 szavazatot nyert Bugyi Sándor, h.-k.-ujlaki lelkész, 20 szavazatot pedig Kun Béla, nagyváradi s. lelkész; — s így Bugyi Sándor j.-hodosi lelkészül elválasztottnak ki-jelentett.

A választás a fenálló szabályok megtartásával történvén, Bugyi Sándor a j.-hodosi lelkési hivatalban megerősítettik, — s lelkész és egyház a változási 4—4 frt díjnak, a közpénztárba befizetésére utasítottak.

56. szám. A h.-k.-ujlaki lelkészválasztás feletti örködésre megbízott küldöttség, betérésztja a f. é. október 1-sőjén véghezment lelkészválasztásról szóló jelentést, melyből kitűnik, hogy Bugyi Mihály, n.-károlyi s. lelkész és tanár, közfelkiáltással, egyhangulag a h.-k.-ujlaki lelkésségre megválasztattott.

A választás a szabályok megtartásával történvén, Bugyi Mihály a h.-k.-

ujlaki lelkési hivatalban megerősítettik; s egyház és lelkész az új rendes lelkész kibocsátása után járuló díjat, 4—4 frtot, a közpénztárba befizetni utasítottak.

57. szám. A pósalakai f. é. okt. 22-én véghez ment lelkész választás jegyzőkönyve, s abban nyüvedi lelkész Bujdosó Lajosnak pósalakai lelkésszé egyhangulag történt megválasztása:

Tudomásul vétetik; Bujdosó Lajos a pósalakai lelkésségben megerősítettik, s egyház és lelkész a változási 4—4 frt díj befizetésére utasítottak.

58. szám. Olvastatt a f. t. egyházkerületnek 150/1876. sz. a végzése, melyben felhivatnak az egyházmegyék nyilatkozni azon indítványra nézve, hogy: az egyházmegyei lelkési gyámpénztáraknak kiadni határozott 8000 frt államségely, 10 évig folyton tökéssítették, s ez alapon egy közös gyámpénztár állítsassék —

s erre vonatkozólag az egyet. lelkési értekezletnek e pontot illető határozata, melyben a központi gyámpénztár elvettvén, a 8000 frtból egyházmegyei gyámpénztárakhoz csatolandónak — mondja ki határozatilag.

Az ez ügyben teljesen illetékes lelkési értekezlet véleménye elfogadásával, egyházmegyének a központi lelkési gyámpénztár elvettvén elnem fogadandónak, s a 8000 frt államségelyből járulandó összeget egyházmegyének gyámpénztárához csatolandónak — mondja ki határozatilag.

59. szám. Olvastatt ugyanannak 150/1876. sz. a végzése, mely szerint azon egyházmegyék, melyek még nem bírnak a belhivatalnokok által teendő beruházásokra alapszabályokkal, felhivatnak, hogy készítsenek ugynevezett beruházási szabályzatot;

s erre vonatkozólag, az egyházmegyei egyet. lelkési értekezlet által tett intézkedés folytán készített munkát.

E nagy fontosságú ügyre nézve, szabályzat készítésére, Szokolay József elnöklété alatt: Ember Pál, Millye Gyula, Szemes László, Séra Ferencz és Szabó Károly jegyző — tagokból álló küldöttség bizatik meg; az egyet. értekezlet által megbízott küldöttség munkálata — mint becses anyag — az elnöknek kiadatván, s a készitendő szabályzat a következő gyűlésre beváratván.

60. szám. Olvastatt ugyanannak 150/1876. sz. a végzése, melyben a népiskolai tanterv tekintetében még nem nyilatkozott egyházmegyék felhivatnak, hogy a jelen év végeig észrevételeiket a püspöki hivatalhoz mulhatatlanul terjeszssék be.

Ezen megsürgető felhívás folytán, a népiskolai bizottság elnöke utasítatik, hogy a néptanítóktól bekért vélemények felhasználásával, a bizottság indokolt észrevételeit és megjegyzéseit terjeszse be a következő tavaszi közgyűlésre.

61. szám. Ugyanannak 150/1876. sz. a végzése folytán, mely szerint felhivatnak az egyházmegyék véleményadásra, hogy: „mily mértéket látnak czélszerűnek az új mértékrendszer szerint életbe léptetni, a belhivatalnoki termény illetmények kiszolgáltatására?”

Véleményadással megbizattak Benedek László és Kiss Elek egyházmegyei jegyzők; véleményes jelentések betérésztése a jövő gyűlésre elváratván.

62. szám. Ugyanannak 150/1876. sz. a végzése a Gusztáv Adolf egyet. részére kegyes adakozások gyűjtését rendelvén állandóan minden egyházmegyében:

Fentartása s megújítása mellett egyházmegyének azon végzésnek, mely szerint nekünk első sorban a magyar ref. segélyegyletet kell és pedig minél nagyobb mérvben pártolnunk: a hivatott egyházkerületi végzés nyomán esperest utasítatik, hogy a canonica visitáció alkalmával a Gusztáv Adolf egyet. részére gyűjtendő könyöradományok állandó és külföldi rovatot nyisson.

63. szám. Tárgyalás alá vétett Ember Pál és Oláh József egyházlátogató küldötteknek, a f. t. egyházkerület 107/1876. sz. a végzése folytán azon kérdés felderítése tekintetében: „illő áron adatott-e el az élesdi egyház részére hagyományozott szőlő, és az eladásból befolyó összeg az eladás idejétől kezdve az egyház javára kamatoztatott-e, s mily körülmények szolgáltattak okot az eladásra?” megejtett vizsgálat eredményét kitüntető jelentések.

Miután a vizsgálat után kiderült, hogy az élesdi hegymányozott szőlő annyira illő áron adatott el, hogy a jelenlegi tulajdonos által elhagyottan átvett s általa nagy munkával és sok költséggel helyrehozott szőlőt most sem lehetne nagyobb árért eladni; — továbbá, hogy az eladásból befolyt ár azért nem kamatoztatott az egyház javára, mert a végrendeletben nem lévén semmi különös cél kitűzése, a bevett összeget az egyház — égető szükség miatt — iskola-épülete fedezésére volt kénytelen fordítani s jelenben is az egyházra az össze-repedezett falu templom helyrehozásának nagy költsége vár: ezekhez járulván az, hogy miután a szőlőbirtok különben is az egyházak kezében nem javulni, de pusztulni szokott, annyival inkább e hagyományozott szőlő, mely nem is az élesdi, hanem az a.-lugosi határban fekszik, haszonnal nem kezelhetett: úgy véli közgyűlésünk, hogy a fentebbiekben meg van adva a kellő felvilágosítás;

s e jegyzőkönyvi cikk, — az a. lugosi 162. sz. tjkvben 645, 648 és 651. hr. sz. alatt felvett szőlőnek — az 1875. okt. 9. sz. a betérjesztett feltételek alatti eladása, utólagos jóváhagyása végett, a f. t. egyházkerületre felterjesztetni rendeltetik.

64. szám. A csatári egyház betérjeszti, kellőleg felszerelve, a fi- és leánytanító új bérleveleit 3 példányban.

A küldöttség által megvizsgált s jóváhagyásra ajánlott bérlevelek, miután a régiekkel részint egyen értékűek, részint pedig a mustnak pénzzel, illetőleg buzával kicserélhetése javításnak is látszik, a földadományozással pedig a földbirtokok növekedtek: megerősítés végett a f. t. egyházkerületre pártolólág felterjesztetni rendeltettek.

65. szám. A h.-k.-száldobágyi egyház és lelkész szőlőjének eladhatása tárgyában vizsgálatattal megbízott küldöttség kettős jelentésének felolvasása s beható tárgyalása után határozottak:

Közgyűlésünk sajnosan tapasztalta azon tényt, hogy az egyházak birtokában lévő, vagy a belhivatalnokok javadalmát tevő szőlőbirtokok, a megváltozott szőlő művelési viszonyok s csapások időjárások miatt, nem annyira javadalmul, mint inkább teherül tekinthetők; s erről a h.-k.-száldobágyi egyházi és lelkési szőlőkre nézve a küldöttség jelentéséből is, utolag meggyőződött: a h. k. száldobágyi 44. sz. tjkvben, 1319 és 1320. hr. sz. a levő 756 □ öl területű lelkési szőlőnek eladását — melyre méltányos és elfogadható árt — 200 frtot, esetleg többet is — ajánló vevő jelentkezett — engedélyezendőnek véli közgyűlésünk; annál inkább, mert ezen szőlőnek és 6 vécásnyi aljának kárpótlásul az egyháztagok önként megajánlották, hogy minden egész bért fizető pártól 1 frt 20 kr, a félbért fizető özvegyektől pedig 60 kr. kárpótlási összeg adatik a lelkésznek, mely a lelkési bérlevél pontjai közzé fog ígattatni a szőlő eladás engedélyezése esetére; mely kárpótlás mintegy 100 frt összeget teszen.

Az egyház tulajdonát tevő s hasznát egyáltalában nem hajtó, a 44. sz. tjkvben 1378. és 1379. h. r. sz. alatt álló szőlő eladhatásának, a f. t. egyházkerület hozzájárulása után engedélyezésére pedig — ha a vételre méltányos árt ígérő vevő jelentkezne — esperestet véli felhatalmazandónak — addig is a szőlőnek helyes megmunkáltatása az egyháznak szigorú kötelességévé tétetvén.

Ezen végzés a f. t. egyházkerületre pártolólág felterjesztetni rendeltetik.

66. szám. Olvastatott a küldöttségi jelentés, a f.-vásárhelyi lakos özv. Fekete Jánosné, mint kiskoru Szilágyi István és Zsuzsánna, állítólag jogtalanul lett megadóztatásuk tekintetében megtartott vizsgálat eredményében.

Tekintve a f.-vásárhelyi egyház adófizetőinek csekély számát, s hogy az egyházi adó teher viselése, legalább részben a fekvő birtokra is nehezedik; folyamodó kiskorúak pedig a jobb módú lakosok közzé számíthatók, s a férfi munkaképes, ha bár a teljes kort még el nem érte is: a küldöttség abbéli véleményét, hogy panaszkodó kiskorúak a reájok rovvott adó fele részének megfizetésére köteleztessenek, közgyűlésünk elfogadja s az egyház gondnokát annak behajtására utasítja.

67. szám. Olvastatott a fugyii egyház kérvénye, a régi tanítói lak eladhatásának megengedése tárgyában.

Mielőtt jelen kérelem felett érdemleges határozat hoznánk: Milye Gyula tanácsbíró, és Hegedűs Ferenc k.-jenői lelkész kiküldetnek, hogy tartanak vizsgálatot, ha vajjon kényszerülve van-e az egyház az eladásra s előnyös-e az az egyháza?

Egyszersmind vizsgálják meg az egyház vagyonainak, különösen a töképenznek és takaréknak magtárnak kezelletését is — jelentésök a jövő gyűlésre elvitatvén.

68. szám. A bihari egyházm. egyet. lelkési értekezlete 1/1876. sz. a. tudatja, hogy az értekezlet elnökévé Pap Károly esperest, alelnökévé Tóth József, jegyzővé Szikszay József újonnan megválasztattak.

Tudomásul vétetik.

69. szám. Ugyanaz 2/1876. sz. a. bejelenti, hogy az alapszabály értelmében a felemelt tagsági díjt fizetett lelkészek özvegyei és árváira nézve, 3 évre, egy egész gyámdíj 50 frtban állapítottat meg.

Tudomásul szolgál.

70. szám. Esperest bejelenti, hogy néh. özv. Cserepes Józsefné Berezcki Erzsébet, a bihari egyházmegye lelkési gyámoldója javára, eredetileg 200, de a százalék levonásával 180 frtot hagyományozott, mely összeg illető pénztárnoknak át is adatott; — s kéri az alapító nevének jegyzőkönyvileg leendő megörökítését.

Midőn az egyházmegye ezen kegyeletes hagyományt öröndetes tudó-

másul veszi, egyidejűleg özv. Cserepes Józsefné Berezcki Erzsébet nevét jegyzőkönyvében megörökíteni kedves kötelességének ismeri.

71. szám. Biró János, öröndi lelkész bejelenti, hogy Szilávy Olivér, országgyűlési képviselő ur, a révi ref. lelkési állomást javára egy 500 frtos alapítványt tett, melyből 200 frtot hozzá el is küldött, az alapítványi oklevél, s egy 300 frtos kötelezvény kíséretében, melyben az utóbb jelzett összegnek 1877. nov. 1-jére leendő lefizetésére, s addig is 10% kamatjának beadására, az alapítvány elfogadása esetében magát kötelezi; s nevezett lelkész a hozzá küldött 200 frtot a közgyűlésnek átadja; — végül még bejelenti nevezett alapítónak a révi egyház érdekében gyűjtési ígértét.

Az egyházmegye, áthatva azon örönd-értettől, melyet kebelében ezen ritka nemes lelküség igazolód adományozás szült, nem csak elfogadja a kegyes alapítványt, s öröndetes tudomásul veszi a révi egyház érdekében eszközöndő gyűjtés ígértét: hanem ezen kimagasló érdem, bár szerény, emléke gyanánt, alapító dr. Szilávy Oliver, országgyűlési képviselő ur nevét jegyzőkönyvében megörökíteni, a hála érzetéből kifolyó kedves kötelességének tekintti; — egyidejűleg az alapítványi tőke első részlete fejében már megküldött 200 frt, valamint az alapítványi oklevelet és a 300 frt értékű kötelezvényt, a közgyűlés színe előtt, kezelés illetve gondozás végett a közpénztárnoknak átadja, s mind ezekről alapítót, jegyzőkönyvi kivonatban tisztelettel értesíteni rendeli.

72. szám. A Szilávy Oliver által tett alapítvány tárgyalása közben szóba hozatik a Csánády Sándor által a révi és m.-kakusi egyházak javára tett, két rendbeli, együtt 1200 frtos alapítványnak per utján leendő bevételezési ügye.

Tekintettel azon körülményre, hogy ezen alapítványi összeg biztosítására az egyházmegyei elnökség által barátságos és hivatalos uton tett intézkedés semmi eredményre nem vezetett; tekintettel továbbá arra, hogy az egyházi célokra tett alapítványok fölött felügyelni az egyházmegyeinek kiváló kötelességei közé tartozik, s nem hordozhatván tovább ez alapítvány kétes sorsából reá nehezedő felelősség súlyát: egy jogtudó ügyvédnek a jelzett alapítványi összeg biztosíthatása, esetleg per utján leendő bevétele tekintetéből megkérdezése s a netaláni per folytatásához szükségeslőndő dijaknak a közpénztárból utalványozásával az elnökség ezennel megbizatik.

73. szám. Olvastatott Szabó Károly közpénztárnok betérjesztése a csökmői első lelkészválasztásból származott vizsgálat foganatosításával megbízott küldöttség 42 frt 80 krt tevő költségeinek, ki által leendő viselése illetőleg a kiutalványozás utólagos jóváhagyása tárgyában; s ezzel kapcsolatban, az egyet. lelk. értekezlet e tárgyú végzése s Ember Károly és esperest Pap Károly ide vonatkozó betérjesztéseik.

Annak kijelentése mellett, hogy az egyházmegye a f. t. egyházkerület e tárgyban f. é. ápril hóban 105. sz. a. hozott végzését tiszteletben fogja tartani, s a költségnek a közpénztárból lett kifizetését helyben hagyja; m. a. miután az egyházmegye úgy a vizsgálati iratok, mint saját beismeréséből folyólag a lelkész-választásra kiküldött küldöttség egyházi tagját tartja hibásnak, s ezért a közpénztár kártalanítása érkölsileg köteleztettek, — az egyesek hibájából eredő kiadásoknak a közpénztár terhére tétele szabályellenes lévén: elvárja az egyházmegye, hogy az illető egyházi kiküldött, az okozott 42 frt 80 kr vizsgálati költséget a közpénztárnak megtéríteni fogja.

74. szám. Olvastatott Szabó Károly közpénztárnoknak betérjesztése a f. t. egyházkerület 148/1876. sz. a. végzése értelmében kiadott 15 frt esperesti napdíj kifizetésének utólagos jóváhagyása tárgyában.

Miután a hivatolt végzésben, az államsegély kiosztása végett tartandó egyházkerületi gyűlés költségei az egyházmegyei pénztárai által viselendőnek mondatnak ki: e kiadása a közpénztárnak, utólagosan helyben hagyatik.

75. szám. Szalárdi lelkész Kiss Beniamin jelenti, hogy a szalárdi leánytanító fizetése 15 köből rozsszal megjavítottat.

A fizetés felemelés helyeslő tudomásul vétetvén, a szalárdi egyház a leánytanító bérlevelének ekkénti kiigazítása, s felszerelve 3 példányban beadására utasittatik.

76. szám. Szabó Pál n. kerekii fitanító az iskolai helyiség s melléképületei kiigazítása, s az iskola udvarának felkerítettése tárgyában intézkedést kér.

Miután az elnökség által a jelzett fi- és leányiskolák, s melléképületeik kiigazítása s udvaraik felkerítettése tekintetéből az egyháztanácschoz több ízben intézett felszólítás eredményre nem vezetett: megbizatik esperest, hogy szolgabíró Ercey Dezső urat, hivatalos árutban kérje fel arra nézve, hogy ösmert tekintélyének egész súlybavetésével, az egyháztanácsot a jelzett építkezések melébbi megtételére szorítani sziveskedjék.

77. szám. Bugyi Sándor, elválasztott j.-hodosi lelkész, azt, hogy a lelkési

szántóföldekből néhai Felvinczi István, volt j.-hodosi lelkész özvegyét, ősi vetés alá hanyad rész illeti, meghatározni kéri.

Egyházmegyénknél 1863. nov. 109. sz. a. végzése szabályul állítván fel, hogy a belhivatalnokok szántóföldjei 3 fordulóban használandók, melyekből $\frac{1}{3}$ használtathatik őszi vetés alá; de az általános gyakorlat is e kérdést vitán kívül helyezvén: kimondja az egyházmegye, hogy özv. Felvinczi Istvánné a lelkész szántóföldnek — eltekintve attól, hogy azok mily czímen adattak ki — csak $\frac{1}{3}$ részének használatára van feljogosítva; világosan megjegyeztetvén, hogy az elválasztott új lelkész Bugyi Sándort őszi vetés egyáltalában nem illeti.

78. szám. Bemutatattik néh. hidvégi gróf Mikó Imre gyászlevele.

A hazánk és hitfelekezetünk jóléte emelésében oly buzgó, s kegyes alapítványok tételével oly kitünő érdemeket szerzett nemes lelkű gróf halála fájdalmas érzettel vétetik tudomásul, s gyászlevele az egyházmegye levéltárába helyezetteti rendeltetik.

79. szám. Esperest betereszti a néh. gr. Rhédey Ádám által a zsákai lelkész fizetése javításra czéljából hagyományozott 400 ezüst forint tevő alapítvány ügyét; — s egyidejűleg felhatalmazást kér arra, hogy az összes okmányokat a zsákai lelkésznek, a Nagy György zilahi kir. törvényszéki bíró, mint ezen alapítványi összeggel adós elleni per megindíthatása tekintetéből átadhassa.

Tekintve azt, hogy az alapítványi oklevél értelme szerint, ezen hagyomány az egyházmegye esperestje és s. gondnoka felügyelete alá helyeztetik, s ez okból a hagyományozott összegnek az egyházmegye közpénztárába már eddig is be kellett volna folynia; — tekintve azt, hogy a gr. Rhédey család volt ügyvéde, jelenleg zilahi kir. törvényszéki bíró Nagy György, mint ezen alapítványi összeggel az 1856. jun. 10-ke óta adós, a töke kifizetésére az elnökség által hivatalosan több ízben eredménytelenül szólíttatott fel; — mellőzésével esperest azon véleményének, hogy az okmányok kiadása mellett, az adós elleni perlekedéssel, a zsákai lelkész bizassék meg — az elnökség az adós elleni per kezdés tekintetéből egy megbízható ügyvéd felvétele, s a per folytatásához szükséges költségeknek a közpénztárból, vissza térítendő előlegképeni utalványozására felhivatik.

80. szám. Horváth Gergely uradalmi mérnök, esperestet tudósítja a m.-kakusi lelkész és tanító, nyerlandó földiletményének mennyiségéről, mely együtt 49-76 holdat teend.

Midőn ezen, anyagi szegény helyzettel küzdő egyház belhivatalnokai jövedelmének a föld illetmény általi gyarapodását, a mérnöki jelentésből az egyházmegye örömmel veszi tudomásul; egyidejűleg mélt gróf Zichy Jenő urnak, hat hold föld kegyeletes adományozásáért, s ez által a magyar nemzetiségnek nem kevésbé, mint a vallásnak oltárára tett nemes lelkű áldozatáért hálás köszönetét jegyzőkönyvileg kifejezni kedves kötelességének ösméri.

81. szám. Falusi Károly ügyii időközi lelkész-tanító kéri egyházmegyénkbe bekebeleztetését.

Falusi Károly ez egyházmegyébe ezenel bekebeleztetik, a bekebelezetési 2—2 frt szabályszerű díjnak lefizetése mellett.

82. szám. Dankó Sándor tanító-gyámintézeti elnök betereszti a tanítói kar által ujonnan megalkotott alapszabályokat megerősítés, jegyzőkönyvbe vétel és a f. t. egyházkerületre felterjesztés végett.

Az alapszabályok megerősítettnek, s a jegyzőkönyvben kinyomatásuk elrendeltetik. — Az egyházkerületre felterjesztésnek, a Záradék 28. §-a kapcsán jelzett eset beállításával leend helye

A bihari ref. egyházmegyei tanító-gyámolda alapszabályai.

I. Czime.

1. §. A bihari ref. egyházmegyei tanító-gyámolda.

II. A gyámolda átalakulásának czélja.

2. §. Miután az 1875-ik évi XXXII. t. cz. által felállított országos tanítói nyugdíjintézetbe belépni minden okleveles tanító köteleztetik, ezután senki sem kényszeríthető, hogy a bihari ref. egyházmegyei tanító gyámoldának is részvényes tagja legyen, hanem öntetszésére hagyatik minden ez egyházmegyei felekezeti tanítónak, énekevezérnek és tanárnak, hogy e tanítói gyámoldába belépessen, halála esetére özvegye, árvái, — vagy tanításra kora, s testi erőtlensége miatt alkalmatlanná léte esetében, önmaga — számára biztosítandó segélyezés czéljából.

III. A gyámolda tagjai.

3. §. Ezen tanító-gyámoldának tagjai lehetnek, minden ez egyházmegyében hivatalos tanítók, tanárok és énekevezérek, ha eddig már tagjai voltak s évenként különbség nélkül 2 azaz két o. é. frt részvény díjat fizetnek.

4. §. Minden ujonnan belépni kívánó tanító, tanár és énekevezér, ha 40. éven alól van, s egyszer mindenkorra alapítványi, vagy belépti díj fejében 50 azaz ötven o. é. frtot fizet, ha pedig 40-ik életévet túl haladta, alapítványi, vagy belépti díj fejében 60 azaz hatvan o. é. frtot fizet: mire nézve minden ujonnan belépő tag tartozik keresztlevéllet a pénztárnokhoz beadni, azután évenként az alább kitett időszakban a 2 frt részvény díjat fizetni.

5. §. Mindazon tanítók, kik ez egyházmegyében eddig hivataloskodtak s részvényeiket pontosan fizették, még ha hivatalukból önként kiléptek, vagy jelenleg más egyházmegyében tanítoskodnak is, ha minden évben november havában felszólítás nélkül a pénztárnok kezéhez 4 azaz négy o. é. frt részvény díjat fizetnek.

IV. A részvényes tagok kötelességei.

6. §. Minden részvényes tag évi 2 o. é. frt részvényét évenként nov. 1—30-ig a pénztárnokhoz akár személyesen, akár bérmentesen posta útján felszólítás nélkül önként tartozik befizetni, mit ha nem teend, részvényes tag lenni azonnal megszűnik, és csak a 4. §-ba kitett 50 vagy 60 frt belépti díj újra lefizetése után lehet ismét tagja a gyámoldának; különben mind maga, mind családja részéről lemondott-nak tekintetik.

7. §. Minden ujonnan belépő tag tartozik a 4-ik §-ban kiírt 50 vagy 60 frt o. é. beléptidíjt, az egyházmegyébe, illetőleg hivatali állását elfoglalt egyházába, belépte napjától számítva egy hó alatt, vagy készpénzben, vagy hiteles — lelkésze s egyházi gondnoka jóállásával megerősített s törvénynek megfelelő 10 % kamatot biztosító — kötvénnyel kifizetni, a kötvényt másfél év elteltéig kiváltani; mit ha nem teend, részvényes tag nem lehet.

V. A gyámoldai tagok jogköre.

8. §. A gyámolda részvényes tagjainak joguk van:

- a) a közgyűléseken megjelenni;
- b) indítványokat tenni;
- c) a közgyűléseken előforduló tárgyakba beleszólani, s eldöntésekben szavazni;
- d) a gyámoldai tisztviselőket választani.

VI. A gyámodai alaptőke növekedése.

9. §. A gyámoda alaptőkéje növekedik:
- az évi részvény díjakból;
 - az egyházmegyébe, illetőleg a gyámodába belépő újonnan jött tanítók, tanárok és énekezők által fizetendő tagsági díjból (lásd a 4. §-t);
 - az ügy szentsége iránt érdeklő viseltető egyénektől reményelhető adományokból;
 - minden egyházban egyszer mindenkorra áldásos évben gabona, vagy pénzbeli segédkezéssel végett házaiknál megkeresett hely. hitv. hívek adományaiból;
 - minden évben első adventi vasárnapon szószékbeli kihirdetés folytán bejövő adományokból;
 - az összes tőke — jelenleg: 6410 frt — kamatja $\frac{1}{4}$ -dének tőkesítéséből.

VII. A pénztár kezelése.

10. §. A gyámoda alaptőkéje takarékpénztárilag kezelendő mind addig, míg a gyámodának 10. azaz tíz tagja leendő; ha pedig már tíz tagja nem lesz, a debreczeni ref. főiskola kéri fel a gyámoda pénzeinek kezelésére, a záradékba kifejtett mód szerint.

VIII. A segélyezés.

11. §. A segélyezés év végével határozatik el, s mindenkor január hó első hetében osztatik ki, a segélyt igénylők közt egyformán.
12. §. Az évenként kiosztandó segély az év végével kimutatott egész tőke összes kamatának $\frac{3}{4}$ -de, $\frac{1}{4}$ -de a kamatoknak mindég a tőkéhez csatolandó.
13. §. A kiosztandó segélyösszeg a segélyezendő nyugalmazott tanítók, tanárok, énekezők s ezek özvegyei és árvái között, illetőleg családonként egyenlően osztatik ki, úgy azonban: hogy míg az özvegy él, tetszése szerint rendelkezik a nyert segélyről; ha pedig az özvegy úgy találja elhalni, vagy férjhez menni, hogy több segélyt igénylő árvák maradnának, azon esetben az élő árvákat illető segély, a gyámoda választmány tagjai közül részükre kinevezett gyámjuknak adatik ki, ki a segélyt az érdeklő árváknak egyenlően köteles leendő kiosztani.
14. §. A segélyezésre való jogosultságra megkívántatik, hogy a részvényes tag részvényét és az egyszer mindenkorra meghatározott alapítványi díjt a 6. és 7. §-ok értelmében befizette legyen.
15. §. **Segélyezendők:**
- az elgyengült, vagy elnyomorodott, hivatalképtelenné lett, vagy nyugalmazott részvényes tagok;
 - gyermekes és gyermektelen özvegy nők halálokg, vagy férjhezmenetelők; a midőn a segélyezést maguk személyére örökre elvesztik; ha azonban az előbbi, illetőleg a tanítóval házasságból gyermekek maradnának, az egy családra eső segélydíjt az elmaradt tanítói árvák nyerendik;
 - ha egy tanító után kétféle gyermek, nevezetesen utóbbi házasságból özvegy és gyermek, az első házasságból szinte még kiskorú gyermek maradna: azon esetben a segélyezésre járulandó összeg fele része az első házasságból származott gyermekek, fele része pedig az özvegyet, vagy ennek elhaltával a második házasságból származott gyermekeket illeti;
 - egyes teljesen árva fiúk, ha tanulói pályán vannak 20 éves korukig; más pályán levők 18 éves korukig segélyezendők.
 - egyes teljesen árva leányok 18 éves korukig, ha pedig előbb férjhez menének, csak férjhez menetelők segélyezendők.
 - az ügyefogyott és nyomorék árvák, a gyámodai választmány által megvizsgálendő kedvezőtlen állapotjuk figyelembe vételével élethosszig segélyezendők.
 - bármely részvényes tag, ha hivatalából önként kilép, vagy más egyház-megyébe megyen át, a megállapított 4. azaz négy o. é. frt részvénydíjnak pontos és folytonos fizetése mellett, azontul is gyámodai tagnak tekintetvén, halála esetén családja, hivatalképtelenné léte esetén maga is a kebelbeliekkel egyenlő arányban segélyeztetik;
 - hatvanöt évet meghaladott tanító, ha önként lemondana is pályájáról, segélyezendő;
 - az oly egyének, kik önvétségük miatt egyházi legfelsőbb ítélet folytán hivatalaikból kitétetnek, a gyámoda jótékonyágát nem élvezhetik; az önvétők nélkül szenvedő nők és gyermekek azonban, özvegy és árvaként tekintendők.

IX. Segélyezés módja.

16. §. A család fő halálával, vagy hivatalképtelenné lételével a segélyezés megkezdődik.
17. §. A segélyt igénylők, segélyre jogosultságokat igazoló bizonyítványait a gyámodai elnöknek kötelesek beadni mindenkor írásban, egyszer mindenkorra, gyermekeik keresztlevelével; — az özvegyiséget s életben létet igazoló bizonyítványt pedig, minden év december 1—15. ig, a tartózkodásuk helyén lakó lelkész pecsétjével megerősítve, hogy a nyerendő segélyt a következő év január hó első felében kivehessék.
18. §. A segélyezendőket az őket illető részt általában mindenkor január hó első felében nyerendik, egyszerre.

X. A segélyezés megszűnése.

19. §. a) Ha a részvényes tag évi részvényét a 6-ik § szerinti befizetni csak egyszer is elmulasztotta, gyámodai tag lenni megszűnt, és sem maga, sem családja segélyre nem számíthat;
- b) megszűnik a segélyezés mindenkire nézve — személyét illetőleg — ha meghal: özvegyére nézve, ha férjhez megy: munkaképes árvákra nézve, ha a 15-ik § d) és e) pontjaiban kitett életkort elérik.

XI. Tisztviselői szerkezet, s azok teendője.

20. §. Az egyet ügyeit kezelendő egy, a részvényes tagok által közgyűlésre beadott írásbeli szavazat után három évre választandó tanító-elnök, alelnök, egy pénztárnok, 5 választmányi tag és egy jegyző.
21. §. Az elnök teendője: a gyámodai közgyűlést évenként egyszer február hó utolsó hetében, a választmányi ülést a körülményekhez képest legalább egyszer összehívni; azokon elnökölni, a gyámoda részvényes tagjait érdeklő határozatokat esperesti úton köröztetni, a választmány által megállapított kiadásokra utalványozni, általában a gyámoda érdekeire felügyelni.
22. §. Az alelnök köteles az elnököt akadályoztatása esetében teendőiben helyettesíteni.
23. §. A pénztárnok kötelessége:
- minden a gyámoda javára befolyó jövedelmet pontosan kezelni, annak pontos beszolgáltatását eszközölni, a bevételekről, kiadásokról pontos és hibátlan számadást vezetni, annak minden pontjait nyugtázt, ellennyugtázt, utalványok és kötelezvényekkel igazolni;
 - a választandó pénztárnokban kellő tekintettel kell lenni, nemcsak erkölcsi, hanem anyagi biztosításra is; s mielőtt a pénztárt átvénné, a gyámoda részére minden létező s reményelhető javait leköthető biztosítéklevélet adni köteles;
 - a pénztárnok minden évben a februári gyámodai közgyűlésen a pénztárnok egész állásáról mulasztatlanul pontos számadást tartozik bemutatni, a részvényes tagok névsorával; s a megvizsgált számadás az elnök és választmányi tagok aláírásával megerősítve, minden évben a n. t. esperest ur által összehívandó tavaszi egyházmegyei közgyűlésre bemutatandó s n. t. esperest ur által egyházként közzétetendő;
 - a pénztárnok évi fizetése 30 azaz harmincz forint o. é.
24. §. A jegyző teendője: a választmányi- és közgyűlések jegyzőkönyveit pontosan vezetni; egyeseket érdeklő kiadványokat megküldeni; — a jegyző a választmányi tagokkal egyenlő szavazattal bír. — Évi fizetése 15 frt.
25. §. A választmányi tagok a választmányi és közgyűléseken tartoznak megjelenni, a gyámoda tőkéjét és minden vagyonát ellenőrizni, a gyűléseni meg nem jelenhetőséket az elnöknek mulasztatlanul igazolni.
26. §. A gyámoda tisztviselői, u. m. elnök, alelnök, pénztárnok, jegyző és választmányi tagok, hivataluk leikiismerettel való betöltésére, magukat esküvel kötelezik.
27. §. Hogy a választmányi ülést megtartathassák, az elnökön s jegyzőn kívül okvetlenül 3 választmányi tag jelenléte szükségeltetik.

XII. Záradék.

28. §. Ezen alapszabályok a körülményekhez képest akár mely időben és mindaddig módosíthatók, míg a gyámodának tíz részvényes tagja leendő, s addig kezelje a választmány — a fentebb előírt szabályok szerint — mint az egyet tulajdonos.

donát: ha pedig a részvényes tagok száma tiznél — csak egygyel is — kevesebb leend, és egy év lefolyása alatt belépő nem jelentkeznek: azon esetben a meglevő tőke kezelésére a debreczeni h. h. főiskola kéri fel, a következő feltételek alatt:

a) a debreczeni h. h. főiskola az átvett tőkét örök időkre fenntartja, s kezeli, melyért az összes tőke kamatainak $\frac{1}{10}$ -de a főiskola szabad rendelkezésére bocsátatik;

b) az összes tőke kamatainak $\frac{9}{10}$ -de az azon időben segélyezendő özvegyek és árvák segélyezésére egészen kiosztandó, míg a segélyezendőek száma kilencznél több leend;

c) ha a segélyezendőek száma kilencznél kevesebb leend, minden segélyezendő család csak a kamatok egy tizedét kaphatja; a kezelési $\frac{1}{10}$ ed kamaton, s a kiosztott segélyen túl fennmaradó kamatok, szegény sorsu tanítók tanuló gyermekeik ösztöndíjára szolgáljanak;

d) azon esetben, ha segélyezendő gyámoldai tagok többé nem lesznek, az összes tőke kamatainak $\frac{1}{10}$ -de a szegény tanulóknak ösztöndíjra osztassék ki minden évben; $\frac{1}{10}$ -de mint fentebb is említve volt, a kezelésért a főiskola szabad rendelkezésére marad; — $\frac{2}{10}$ -de pedig minden évben tökesítettik;

e) a szegény tanulóknak közt kiosztandó ösztöndíjhoz elsőbbségi joggal birjanak azon tanulóknak, kik a bihari helv. hitv. egyházmegye közgyűlése által kiállított bizonyítvánnyal beigazolják, hogy az ösztöndíj tőkéjét összerakó részvényes tagok valamelyikétől származtak: — a rokonság csak a másod unokáig jogosíthat bárkit is az ösztöndíj elnyerésére; — közelebbi rokonság az elsőbbséghez nyújt jogot. Ha ilyenek nem lesznek, az ösztöndíjra a nagytiszteletű bihari helv. hitv. egyházmegye ajánlhat az ezen egyházmegyében hivataloskodó ref. felekezeti tanítók gyermekei közül segélyezendőket.

29. §. Ezen alapszabály megerősítés végett a n. t. egyházmegyei gyűlésre, s ez által a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésre felterjesztendő.

30. §. Azon egyének, kik e folyó 1876-ik év december 31-ig hátrányait az a gyámolda pénzánokához be nem fizetik, több felszólítást nem kapnak, s a gyámolda tagjai lenni megszűnnek.

31. §. Ezen alapszabály érvénybe lép 1877 ik év január 1-vel.

Mind ezen számok hitelesítették:

A 44. 45. 46. 47. 48 49 55. 56. 62. 63. 64. 82. számokat jegyzette Oláh József.

Az 50. 52. 53. 54. 57. 58. 59. 61. 65. számokat Benedek László.

Az 51. 60. 66. 67. 68. 69. számokat Szűcs Sándor.

A 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. számokat Kiss Elek.

Betűrendes tárgymutató:

	Szám.
Államsegély kiosztásának költsége elfogadtatik	74
Beruházási szabályzat tárgyában	59
Csanády Sándor alapítványa biztosítása ügyében	72
Csatári fi- és l-tanítók új bérlevelei helyben hagyatnak	64
Cserepes Józsefné hagyománya	70
Csökmői lelkész választás, s ebből folyó peres ügy	51
Csökmői perköltség ügyében	73
Dobozy Menyhért a gyűlésen jelen nem lehet	44
Élesdi hagyom. szőlő eladása tárgyában	43
Ember Károly tanácsbírói tiszteréről lemond s a szavazás elrendeltetik	47
Esperesti jelentés a vizitáció után	48
Esperesti jelentés a belhivatalnokai karban történt változásokról	49
Falusi Károly fugyii időközi lelkésztanító bekebeleztetik	81
Fugyii lelkész választás tudomásul vétetik	50
Gusztáv Adolf egyesület részére állandóan segély gyűjtendő	62
H.-K.-Ujlakra Bugyi Mihály lelkészszé választatik	56
H.-k.-száldobágyi szőlők eladása tárgyában	65
J.-Hodosra Bugyi Sándor lelkészszé választatik	55
J. hodosi lelkész földet őszi használatra tárgyában	77
Kiss Elek jegyzővé választatik	46
Központi lelkész gyámintézet nem fogadtatik el	58
M.-kakucs belhivatalnokok föld nyeresége	80
Mikó Imre gróf gyászlevele levéltárba tétetik	78
Nagykeréküi iskola-épületek megjavítása tárgyában	76
Nagyszántói lelkészszé Józsa Gábor választatik	52
Nagyszántói lelkész fizetés megosztása	53
Népiskolai tantervre teendő észrevételek tárgyában	60
Pósalakai lelkészszé Bujdosó Lajos választatik	57
Rhédey Ádám gróf alapítványa behajtadni rendeltetik	79
Szabó Zs. halálával megüresült tanácsbírói helyre elrendelt szavazás helyben hagyatik	45
Szabó Zs. örökösei hátralékaira nézve végzés	54
Szalárd a l-tanítói fizetést javította	75
Szlávy Oliver alapítványa	71
Tanítói gyámintézet alapszabályai	82
Tóth József tanácsbíróvá választatott	46
Új mértékben kiszolgáltatandó termények tárgyában	61

Belirli bir zamanda

1	1. Belirli bir zamanda
2	2. Belirli bir zamanda
3	3. Belirli bir zamanda
4	4. Belirli bir zamanda
5	5. Belirli bir zamanda
6	6. Belirli bir zamanda
7	7. Belirli bir zamanda
8	8. Belirli bir zamanda
9	9. Belirli bir zamanda
10	10. Belirli bir zamanda
11	11. Belirli bir zamanda
12	12. Belirli bir zamanda
13	13. Belirli bir zamanda
14	14. Belirli bir zamanda
15	15. Belirli bir zamanda
16	16. Belirli bir zamanda
17	17. Belirli bir zamanda
18	18. Belirli bir zamanda
19	19. Belirli bir zamanda
20	20. Belirli bir zamanda
21	21. Belirli bir zamanda
22	22. Belirli bir zamanda
23	23. Belirli bir zamanda
24	24. Belirli bir zamanda
25	25. Belirli bir zamanda
26	26. Belirli bir zamanda
27	27. Belirli bir zamanda
28	28. Belirli bir zamanda
29	29. Belirli bir zamanda
30	30. Belirli bir zamanda
31	31. Belirli bir zamanda
32	32. Belirli bir zamanda
33	33. Belirli bir zamanda
34	34. Belirli bir zamanda
35	35. Belirli bir zamanda
36	36. Belirli bir zamanda
37	37. Belirli bir zamanda
38	38. Belirli bir zamanda
39	39. Belirli bir zamanda
40	40. Belirli bir zamanda
41	41. Belirli bir zamanda
42	42. Belirli bir zamanda
43	43. Belirli bir zamanda
44	44. Belirli bir zamanda
45	45. Belirli bir zamanda
46	46. Belirli bir zamanda
47	47. Belirli bir zamanda
48	48. Belirli bir zamanda
49	49. Belirli bir zamanda
50	50. Belirli bir zamanda
51	51. Belirli bir zamanda
52	52. Belirli bir zamanda
53	53. Belirli bir zamanda
54	54. Belirli bir zamanda
55	55. Belirli bir zamanda
56	56. Belirli bir zamanda
57	57. Belirli bir zamanda
58	58. Belirli bir zamanda
59	59. Belirli bir zamanda
60	60. Belirli bir zamanda
61	61. Belirli bir zamanda
62	62. Belirli bir zamanda
63	63. Belirli bir zamanda
64	64. Belirli bir zamanda
65	65. Belirli bir zamanda
66	66. Belirli bir zamanda
67	67. Belirli bir zamanda
68	68. Belirli bir zamanda
69	69. Belirli bir zamanda
70	70. Belirli bir zamanda
71	71. Belirli bir zamanda
72	72. Belirli bir zamanda
73	73. Belirli bir zamanda
74	74. Belirli bir zamanda
75	75. Belirli bir zamanda
76	76. Belirli bir zamanda
77	77. Belirli bir zamanda
78	78. Belirli bir zamanda
79	79. Belirli bir zamanda
80	80. Belirli bir zamanda
81	81. Belirli bir zamanda
82	82. Belirli bir zamanda
83	83. Belirli bir zamanda
84	84. Belirli bir zamanda
85	85. Belirli bir zamanda
86	86. Belirli bir zamanda
87	87. Belirli bir zamanda
88	88. Belirli bir zamanda
89	89. Belirli bir zamanda
90	90. Belirli bir zamanda
91	91. Belirli bir zamanda
92	92. Belirli bir zamanda
93	93. Belirli bir zamanda
94	94. Belirli bir zamanda
95	95. Belirli bir zamanda
96	96. Belirli bir zamanda
97	97. Belirli bir zamanda
98	98. Belirli bir zamanda
99	99. Belirli bir zamanda
100	100. Belirli bir zamanda